ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 14.11.2013
COM(2013) 784 final

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ НА КОМИСИЯТА

за оценка на качеството на данните, отчетени от държавите членки през 2012 г., относно платежния баланс, международната търговия с услуги и преките чуждестранни инвестиции

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ НА КОМИСИЯТА

за оценка на качеството на данните, отчетени от държавите членки през 2012 г., относно платежния баланс, международната търговия с услуги и преките чуждестранни инвестиции

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Член 4, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 184/2005 на Европейския парламент и на Съвета относно статистиката на Общността относно платежния баланс, международната търговия с услуги и преките чуждестранни инвестиции („Регламентът относно ПБ“) [1] гласи:

„Качеството на предаваните данни се оценява въз основа на отчетите за качество от Комисията с помощта на Комитета по платежния баланс, посочен в член 11, параграф 1. Тази оценка на Комисията се изпраща за сведение на Европейския парламент.“

С настоящия работен документ се оценява качеството на данните, отчетени от държавите членки през 2012 г. Той е изготвен с помощта на Комитета по платежния баланс в съответствие с изискването на Регламента относно ПБ. Той се основава на резултатите от оценката на качеството на статистическите данни за платежния баланс, извършена от Евростат в периода от януари до юни 2013 г.

След кратко описание на приложените принципи при оценката на качеството на официалните статистически данни и кратък обзор на трудностите, възникнали при събирането на данни за ПБ в условията на глобализирана икономическа среда, в настоящия документ се анализира доколко данните за ПБ съответстват на водещите принципи по отношение на качеството в рамките на Европейската статистическа система (ЕСС).

По този начин докладът се фокусира главно върху правните задължения на държавите членки да събират и предават данни за ПБ и върху това, доколко те ги изпълняват. В него се съдържа също така информация, която е от значение при оценката на качеството на данните за ПБ, с особен акцент върху съвкупните агрегирани данни и основните компоненти, необходими за съставянето на агрегираните показатели.

2. ОЦЕНКА НА КАЧЕСТВОТО НА ОФИЦИАЛНИТЕ СТАТИСТИЧЕСКИ ДАННИ

Оценката на качеството на статистическите данни за ПБ се провежда ежегодно от Евростат в съответствие с принципите, установени с Регламент (ЕО) № 1055/2008 на Комисията за прилагане на Регламент (ЕО) № 184/2005 по отношение на критериите за качеството и

[1] ОВ L 35, 8.2.2005 г., стр. 23.

отчетите за качеството на статистиката на платежния баланс[2]. Целта ѝ е да се провери съответствието с всички критерии за качество, определени в член 12, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 223/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2009 г. относно европейската статистика[3], а именно: относимост, точност, актуалност, навременност, достъпност и яснота, съпоставимост и съгласуваност.

Евростат положи много усилия да разработи методи и средства за управление на качеството, с които да се подпомогне изготвянето на европейска статистика с високо качество. Отчетите за качеството са необходими за оценката на качеството, която от своя страна е в основата на повишаването на качеството. В документ, озаглавен „Наръчник на ЕСС за отчетите за качеството“, се изброяват всички методи, които могат да бъдат използвани за оценяване на качеството на официалните статистически данни[4], които са различни за различните видове статистически процеси.

Целта на статистиката е изготвянето на оценки на неизвестна величина, които не са равни на действителните стойности поради наличието на вариация и систематично отклонение. Статистиката е податлива на широк спектър от извадкови и неизвадкови грешки. За основаната на извадково изследване статистика има установена теория за проверка на точността, при която се разглежда вариацията на дадена оценявана величина спрямо очакваната ѝ стойност, изразено чрез нейната дисперсия, стандартна грешка, коефициент на вариация или доверителни интервали. Подобно на националните сметки, данните за платежния баланс се събират под формата на агрегати на различни първични статистически данни, някои от които се базират на извадкови изследвания, други се получават от административни данни, а трети са резултат от прилагането на модели. В случая с агрегираните статистически данни, като тези за платежния баланс, точността не може да бъде оценена чрез пряк подход. В съответствие с наръчниците за качеството на статистическите данни, двата основни инструмента, които могат да бъдат използвани за оценка на качеството на този вид статистически данни, са анализът на ревизиите и изследването на грешките и пропуските[5]; като и двата инструмента са включени в обхвата на настоящия доклад.

МВФ също разработи стандарти за оценка на качеството на статистическите данни, които съставляват част от Рамката за оценка на качеството на данните (DQAF). Разработена е отделна DQAF специално за целите на ПБ[6].

Отчетите на Евростат за качеството на данните за ПБ са съобразени със стандартите, създадени за ЕСС и дефинирани от DQAF. За да могат тези отчети да отразяват по-добре различните характеристики на качеството на данните, съдържанието им постепенно бе разширявано и ще продължи да бъде подобрявано и в бъдеще.

Въпреки че качеството на агрегираните статистически данни не е просто сбор на качеството на всички използвани първични данни, качеството на данните за ПБ определено зависи от качеството на всички използвани източници на данни. Отчети за качеството се изготвят

---

2 ОВ L 283, 28.10.2008 г., стр. 3.

3 ОВ L 87, 31.3.2009 г., стр. 164.

4 Вж. „ESS Handbook for Quality Reports“ („*Наръчник на ЕСС за отчетите за качеството*“), работен документ на Евростат, 2009 г. Вж. също „ESS Standard for Quality Reports“ („*Стандарт на ЕСС за отчетите за качеството*“), работен документ на Евростат, 2009 г.

5 Вж. „Наръчник на ЕСС за отчетите за качеството“, Евростат, 2009 г., стр. 65.

6 Вж. http://dsbb.imf.org/images/pdfs/dqrs_bop.pdf.

редовно за международната търговия със стоки[7] — основният компонент на текущата сметка; при все това би било изключително неефективно от гледна точка на необходимите средства и време да бъде оценено качеството на всеки отделен компонент, използван като източник за ПБ.

3. Трудности, възникнали при изготвянето на статистиката на ПБ

Системите за изготвяне на статистиката на платежния баланс първоначално са разработени като страничен продукт на системите за валутен контрол: местните банки събираха и предоставяха на изготвящите статистиката на ПБ (като правило в рамките на националните централни банки) информация за всяка отделна операция в чуждестранна валута. Този източник на информация, наричан „система за отчитане на международните операции“ (international transaction reporting system — ITRS) или „отчитане, основано на уреждането на задълженията“, остава основният източник при изготвянето на статистика на ПБ в много държави извън Европейския съюз.

Поради премахването на валутните ограничения, нарастващия брой все по-сложни трансгранични финансови операции и интегрираното управление на плащанията, извършвани от многонационалните компании, постепенно намаля обхватът на информацията, събирана от системата, основана на уреждането на задълженията. В ЕС ползата от отчитането по тази система с цел събиране на статистически данни за ПБ бе ограничена в още по-голяма степен от действията за либерализиране на пазара на финансови услуги в рамките на Съюза[8]. Тъй като обхватът на традиционните източници на данни, използвани за съставяне на данни за ПБ, с времето става все по-ограничен, изготвящите европейска статистика на ПБ разработиха алтернативни източници на данни с оглед на намаленитe ресурси и увеличаващото се противопоставяне от страна на респондентите във връзка със статистическата тежест върху тях.

От 2000 г. насам изготвящите статистиката на ПБ в ЕС въведоха нови системи за събиране и съставяне на данни. Новите системи, които вече се прилагат в повечето държави — членки на ЕС, се основават на комбинация от различни изследвания, които понякога се интегрират с ограничената информация, която все още е налична от ITRS. В по-голяма степен се използва информацията, получена пряко от предприятията или физическите лица. По-пълноценно се използват и извадковите методи и методите на прогнозиране. Съгласуваността с други статистически цели, напр. по отношение на националните сметки и търговията със стоки, се наблюдава по-внимателно и са установени общи инструменти на равнището на ЕС и еврозоната с цел уеднаквяване в по-голяма степен на процеса на съставяне. Един от примерите е централизираната база данни за ценни книжа, която прави възможно събирането на данни за портфейлните инвестиции въз основа на информацията за всяка ценна книга, а друг пример е мрежата за преки чуждестранни инвестиции (ПЧИ), която позволява обмен на свързани с ПЧИ микроданни.

---

[7] Вж. http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/product_details/publication?p_product_code=KS-RA-10-026.

[8] С Регламент (ЕО) № 2560/2001 относно трансграничните плащания в евро всички операции под прага от 12 500 EUR се освобождават
от задължението за докладване. Към момента на преразглеждането на Регламент (ЕО) № 2560/2001 прагът е вдигнат на 50 000 EUR.
(Регламент (ЕО) № 924/2009, член 5, параграф 1).

4. Относимост

„Относимост“ означава степента, в която статистиката отговаря на настоящите и потенциалните потребности на ползвателите. В резултат на финансовата криза данните за ПБ (и за международната инвестиционна позиция, МИП) привличат все повече вниманието на ползвателите. Статистическите данни за ПБ и МИП са основни средства за анализ на външните дисбаланси, като в същото време се използват като първични данни за три от единадесетте показателя, които са част от таблицата на ЕС по процедурата при макроикономически дисбаланси (ПМД)[9].

При оценката на качеството на статистическите данни за ПБ относимостта се измерва с това доколко данните, изисквани с Регламента относно ПБ, са налични за крайните ползватели, като се приема, че нуждите на ползвателите са добре отразени в регламента.

Тъй като нуждите на ползвателите се променят с времето, Комисията измени изискванията относно данните за ПБ в съответствие с новите международни стандарти. Последният регламент на Комисията за изменение на Регламента относно ПБ по отношение на осъвременяването на изискванията във връзка с данните и определенията[10] беше публикуван в Официален вестник на 27 юни 2012 г. и ще се прилага от 1 януари 2014 г.

В резултат на неотдавнашните проблеми на финансовите пазари обаче, от страна на ползвателите вече се отправят искания за подробни данни за ПБ и МИП, които надхвърлят предвиденото в изменения Регламент относно ПБ. Те например ще се нуждаят от повече географски разбивки и евентуално двустранни данни. Ползватели, които отговарят за провеждането на търговски преговори с държави извън ЕС, подновиха искането си за информация за услугите „според начина на предоставяне“[11]. Евростат приканва държавите членки да предоставят тази допълнителна информация на доброволна основа.

4.1. Наличност на данните

Критерият за пълнота на данните е фокусиран върху наличността на данните, изисквани по силата на Регламента относно ПБ. Измерва се като дял на броя предоставени стойности от общия брой изисквани стойности. В таблица 1 този показател е представен по държави членки и по набори от данни.

По отношение на **евро индикаторите** за отчетните тримесечия (трето тримесечие на 2011 г. — второ тримесечие на 2012 г.) всички държави членки са спазили напълно изискванията на Регламента относно ПБ.

По отношение на тримесечния платежен баланс наличието на данни бе стабилно през последните тримесечия и достигна средно 98 % за отчетните периоди (трето тримесечие на 2011 г. — второ тримесечие на 2012 г.), което е повече от стойността от 95 % за предходните четири тримесечия (трето тримесечие на 2010 г. — второ тримесечие на 2011 г.) благодарение

---

9 http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/excessive_imbalance_procedure/imbalance_scoreboard.

10 Регламент (ЕС) № 555/2012 на Комисията от 22 юни 2012 г., ОВ L 166, 27.6.2012 г., стр. 22.

11 Това би означавало да се направи ясно разграничение между операциите в зависимост от това дали: а) самата услуга
се предоставя зад граница (вариант 1); б) потребителят е този, който прекосява границата (вариант 2);
или в) доставчикът на услугата прекосява границата (вариант 4). Вж. Наръчника за
статистиката на международната търговия с услуги, 2010 г., глава V.

на по-голямата детайлност на данните, докладвани от Балгария, Франция (100 % съответствие с изискванията от първото тримесечие на 2012 г.) и Румъния.

По отношение на **международната търговия с услуги** наличието на данни отбелязва леко увеличение от 97 % през предходната година, достигайки 98 % от всички изисквани клетки с данни.

По отношение на **потоците и наличностите на ПЧИ**, през отчетния период 2011 г. (t + 9) средното за ЕС ниво е спаднало спрямо нивото от 100 %, регистрирано през предходната година, съответно на 98 % и 99 %. Като цяло наличието на данни за ПЧИ с разбивки по дейности и географски признак за отчетната 2010 г. (t + 21) обаче се е подобрило, нараствайки от 92 % на 95 % за потоците на ПЧИ и от 95 % на 97 % — за наличностите на ПЧИ.

Наличието на данни е на много високо ниво за всички области на ПБ. Малкото неотчетени данни се отнасят до много подробни статии и разбивки по дейности или географски признак.

Таблица 1: Пълнота на данните

	Евро индикатори (t + 2)	**Тримесечен платежен баланс (t + 3)**	**Международна търговия с услуги (t + 9)**	**Потоци ПЧИ (t + 9)**	**Наличности на ПЧИ (t + 9)**	**Потоци ПЧИ (t + 21)**	**Наличности на ПЧИ (t + 21)**
Белгия	100 %	100 %	100 %	100 %	96 %	39 %	100 %
България	100 %	93 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Чешка	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Дания	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	99 %	99 %
Германия	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Естония	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Ирландия	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	99 %	99 %
Гърция	100 %	100 %	74 %	100 %	100 %	70 %	100 %
Испания	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Франция	100 %	92 %	100 %	93 %	100 %	100 %	100 %
Италия	100 %	100 %	100 %	100 %	97 %	100 %	63 %
Кипър	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Латвия	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Литва	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	95 %	100 %
Люксембург	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Унгария	100 %	98 %	100 %	99 %	96 %	100 %	100 %
Малта	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Нидерландия	100 %	100 %	92 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Австрия	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Полша	100 %	74 %	100 %	59 %	87 %	76 %	84 %
Португалия	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Румъния	100 %	97 %	95 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Словения	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Словакия	100 %	94 %	97 %	100 %	100 %	95 %	96 %
Финландия	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Швеция	100 %	94 %	98 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Обединеното	100 %	100 %	93 %	99 %	96 %	91 %	91 %
Средно за	**100 %**	**98 %**	**98 %**	**98 %**	**99 %**	**95 %**	**97 %**

5. Точност

„Точност“ означава близостта на прогнозите до неизвестните действителни стойности. Докато при първичните статистически данни точността може да се измерва с помощта на статистически показатели като средната грешка и дисперсията, такива показатели не могат да бъдат създадени за целите на макроикономическите статистически данни, които се получават чрез няколко различни процедури за събиране и съставяне на данни. В отчета за качеството на статистиката на ПБ точността се измерва, като се разглежда размерът на ревизиите. Приема се, че с всяка ревизия наборът от данни се приближава все повече до действителната стойност.

Ревизиите не означават, че са допуснати „грешки“ или че качеството на данните се е влошило с времето. Точно обратното — ревизии се правят, когато се появят нови източници на данни и по-добра информация. Добре установените и публично оповестени правила за ревизии са признак за силна система за водене на статистика.

Размерът на ревизиите обаче е мярка за качеството на първоначално представения конкретен набор от данни спрямо най-новия наличен. Между актуалността и размера на ревизиите съществува обратна зависимост — колкото по-рано се оповести наборът от данни, толкова по-големи ревизии може да се очакват с излизането на по-късните му версии.

5.1. Стабилност

Една съвсем предварителна оценка на тримесечния платежен баланс се публикува 60 дни след отчетния период („евро показатели“), докато първата пълна оценка се публикува 90 дни след края на отчетния период. Окончателните оценки обикновено са налични след три и половина години (14 тримесечия), но ревизии са възможни и след по-дълги периоди.

Таблица 2 показва средните стойности на ревизиите за тримесечния платежен баланс между данните, налични в момента t + 60 и t + 90 дни, докато в таблици 3 и 4 са показани средните стойности на ревизиите от първата до окончателната оценка през последните 14 референтни тримесечия (първо тримесечие на 2009 г. — второ тримесечие на 2012 г.), изразени като процент от първоначалната стойност.

На графика 1 са представени разликите между първите и окончателните оценки за общата текуща сметка на ЕС-27.

Ревизиите за кредити са с най-високи стойности през 2007 г., след което бележат спад до 2009 г. и впоследствие остават без промяна. Ревизиите на националните данни често се компенсират между държавите. Поради това оценките на агрегатите за ЕС-27 са сравнително стабилни във времето.

Ревизиите в различни посоки за кредитите и дебитите могат да доведат до големи ревизии на баланса, дори ако абсолютната им стойност е малка.

Средните стойности на ревизиите следва да се тълкуват предпазливо, тъй като могат да са ненормално високи, ако първоначалните оценки са били ниски. Показателите за малките икономики са много чувствителни към този фактор — в няколко случая те показват крайни стойности, въпреки факта, че абсолютните суми както на първоначалните оценки, така и на последващите ревизии са много малки. В по-общ план се препоръчва предпазливо тълкуване и в случаите (напр. финансовите деривати), при които се измерват ревизиите на нетните потоци (дебити минус кредити).

По отношение на **текущата сметка** са регистрирани много малки ревизии както в кредитната, така и в дебитната част на **сметката за стоки**, а стойностите на ревизиите в **сметката за услуги** са като цяло малко по-високи от тази за стоките, бивайки най-високи за **другите услуги**. Ревизиите засягат в най-голяма степен **сметката за дохода** — много високи стойности често са регистрирани при дохода от преки инвестиции поради трудностите, които изготвящите статистиката срещат по отношение на изготвянето на оценките на печалбата при първоначалното предаване на данните. През 14-те разглеждани тримесечия средната стойност на ревизиите като цяло е по-висока при статиите от **финансовата сметка**, отколкото при тези от текущата сметка, което отразява разликите както в мащаба, така и в променливостта на трансграничните финансови операции. За ЕС ревизиите са най-големи при **преките инвестиции в чужбина**, **пасивите на портфейлните инвестиции** и **финансовите деривати**.

Таблица 2: Средни стойности на ревизиите по отношение на евро индикаторите, първо тримесечие на 2009 г. — второ тримесечие на 2012 г., в % от първоначалната стойност

ДЧ	Стоки		Услуги		Компенсации на наетите лица		Доход от ПрИ		Доход от ПИ		Доход от ДИ		Текущи трансфери	
	К	Д	К	Д	К	Д	К	Д	К	Д	К	Д	К	Д
BE	0,9	1,2	3,3	3,9	0,6	12,3	16,3	-56,5	-1,9	-	-2,8	-8,5	20,4	7,3
BG	-0,9	0,1	2,8	3,8	4,5	-33,4	98,4	17,7	23,9	-	12,5	22,7	-0,5	-9,6
CZ	0,6	3,1	1,6	31,2	5,2	-3,4	13,0	35,9	11,9	-	-0,8	-12,1	8,6	1,3
DK	0,2	0,1	0,6	0,3	0,5	8,9	0,7	0,0	-0,4	-	0,2	3,0	3,1	1,6
DE	0,2	0,7	0,1	-3,4	1,9	3,3	12,2	0,2	-0,4	-	2,8	2,4	0,1	-3,3
EE	0,0	0,0	0,1	0,0	-2,0	0,3	-6,5	-2,3	-5,3	-	1,5	0,2	1,5	0,1
IE	3,2	9,9	5,7	-1,0	12,9	-0,1	17,5	13,3	4,8	-	-2,2	-5,7	75,5	28,8
EL	-2,0	-1,2	-0,8	-3,9	-3,3	-0,7	47,6	-17,2	-21,0	-	-8,5	-0,5	-0,8	5,4
ES	0,4	-0,1	4,1	1,7	0,5	0,0	2,6	78,3	-0,6	-	-2,6	-6,0	-0,4	-0,5
FR	-1,6	-0,6	-2,3	-4,4	3,5	3,1	12,5	4,9	27,7	-	-15,7	-20,4	19,4	17,9
IT	0,1	0,2	1,6	1,4	7,5	3,8	-0,6	-10,2	-4,1	-	1,8	2,4	4,0	10,4
CY	29,9	8,1	35,9	4,5	21,6	11,3	133,2	114,4	-4,3	-	26,2	20,5	30,1	30,7
LV	-0,2	-1,0	-3,6	-2,8	0,5	-2,6	-54,2	-17,5	0,3	-	-0,9	-3,9	-0,4	-0,5
LT	0,4	0,9	26,1	0,6	12,5	144,9	-278,3	85,8	46,7	-	36,3	107,7	15,3	7,6
LU	5,7	3,8	2,1	3,5	-0,7	-27,1	42,9	127,5	1,2	-	2,8	-3,0	2,1	-0,2
HU	-1,3	-1,1	-2,0	-6,1	554,0	-0,8	23,0	4,2	-1,6	-	4,2	2,2	70,0	52,1
MT	1,3	0,9	3,2	3,5	0,0	0,0	-369,8	18,8	0,6	-	-0,7	-2,5	п	п
NL	-0,2	1,7	3,6	-0,9	-41,4	-23,1	-13,2	-35,1	2,6	-	-46,0	-39,8	-19,8	-2,3
AT	1,5	11,1	6,1	3,2	0,8	1,1	2,2	7,7	0,9	-	0,5	1,9	-1,0	2,3
PL	1,1	1,2	0,5	0,9	-2,9	26,7	-485,0	14,8	-1,7	-	-5,3	35,4	16,9	-0,6
PT	0,4	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,3	7,0	17,8	26,0
RO	0,0	0,1	3,9	2,1	4,5	2,7	189,3	-11,0	4,7	-	19,3	2,0	1,7	-0,6
SI	2,7	6,9	20,1	12,9	0,0	-0,9	1,0	-3,3	-0,2	-	0,2	-0,1	1,9	2,1
SK	3,3	0,5	-6,6	-6,4	79,1	25,7	-252,3	83,9	-7,4	-	-13,1	-15,9	-7,4	65,6
FI	1,2	-1,8	0,2	0,3	0,2	1,0	-2,5	-57,3	-0,2	-	0,1	0,0	17,8	4,5
SE	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,6	0,0	-36,3	-50,8	0,0	-	0,0	0,0	8,8	6,0
UK	-0,8	-0,5	0,1	0,6	2,7	-2,5	125,2	2,0	2,5	-	-5,6	-4,2	23,9	4,1
ЕС	**0,1**	**0,7**	**1,8**	**-0,4**	**0,7**	**-2,2**	**-1,3**	**-12,7**	**3,8**	**3,5**	**-7,4**	**-7,8**	**0,6**	**4,5**

Таблица 3: Средни стойности на ревизиите за основните статии от текущата сметка за периода първо тримесечие на 2009 г. — второ тримесечие на 2012 г. (в %)

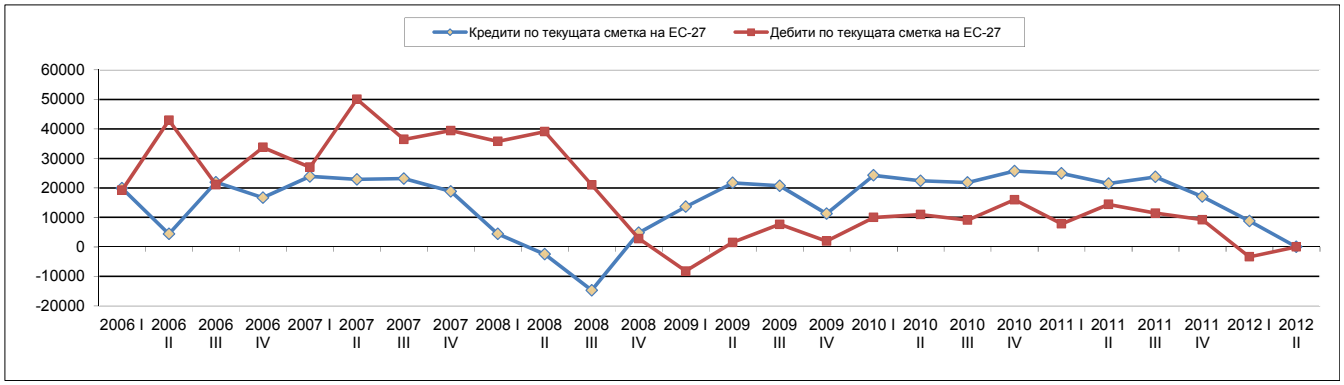
ДЧ	Стоки		Услуги		Транспорт		Пътувания		Други услуги		Компенсации на		Доход от ПрИ		Доход от ПИ		Доход от ДИ		Текущи трансфер	
	К	Д	К	Д	К	Д	К	Д	К	Д	К	Д	К	Д	К	Д	К	Д	К	Д
BE	1,1	3,1	9,3	6,0	1,5	2,5	3,0	1,6	15,1	2,5	4,8	29,0	9,6	-3,6	7,1	-	-10,0	-29,8	31,7	11,1
BG	-0,4	1,2	0,6	-0,7	-8,1	-9,1	5,1	4,5	3,5	7,9	2,4	41,7	-92,1	-308,7	3,3	-	3,8	9,5	9,4	-3,9
CZ	2,1	-3,2	1,0	11,3	-8,5	2,3	12,9	-8,4	0,2	-1,2	0,5	6,2	-54,1	12,7	-4,1	-	-6,9	-1,0	11,3	-10,6
DK	0,8	-1,5	4,4	2,9	3,9	6,4	-6,5	1,2	9,1	-3,1	30,5	-0,6	-0,1	-52,9	4,4	-	1,6	-1,4	3,2	-0,7
DE	1,6	1,9	3,5	1,8	2,7	1,6	0,2	0,7	4,4	2,6	7,5	17,0	53,5	-8,7	-2,1	-	8,6	9,8	-0,3	-7,6
EE	-1,6	-1,8	0,3	-1,1	0,5	-5,4	-0,3	4,0	0,2	0,6	-6,8	0,1	14,7	995,4	2,4	-	-0,7	-1,5	-11,2	-5,1
IE	-1,4	-0,2	-1,9	-0,7	-0,1	0,1	13,6	-9,7	-2,5	-0,1	13,7	-4,4	5,9	-6,7	5,3	-	-8,5	-8,7	-1,3	2,5
EL	-1,3	-0,7	-0,2	-0,7	-0,2	-0,6	0,0	0,0	-1,3	-1,7	-1,4	-0,7	312,8	-75,8	0,0	-	-2,7	-1,4	-0,5	0,5
ES	0,5	-0,3	1,3	1,9	1,8	5,5	3,0	0,5	0,6	0,5	1,9	-1,1	39,5	17,6	-0,5	-	0,8	-0,3	2,9	1,2
FR	0,0	-1,2	23,1	12,0	3,7	3,8	4,4	-0,1	42,4	29,4	16,1	-5,7	31,8	34,0	0,0	-	4,8	0,1	34,9	40,2
IT	-0,3	0,6	8,0	5,6	0,1	0,5	0,7	0,1	21,7	12,7	245,7	67,9	158,1	34,9	0,6	-	21,7	-1,0	33,9	8,5
CY	-24,5	-7,1	3,1	7,3	1,2	5,2	-4,5	10,2	5,8	8,7	12,0	6,1	51,0	53,5	0,5	-	4,3	5,6	-6,3	-2,6
LV	-0,6	-0,1	-0,5	-1,6	-0,3	2,5	0,2	0,0	-1,4	-3,6	-3,2	2,5	50,5	-21,9	-5,7	-	-1,0	-2,0	0,1	-0,2
LT	-0,1	-1,4	2,1	6,0	-0,1	1,1	13,5	25,3	-4,2	-3,0	24,2	26,0	195,3	16,6	-8,2	-	-3,0	-29,6	-6,1	17,9
LU	-0,8	1,0	-7,3	-0,8	-0,4	-2,2	14,4	0,9	-7,9	-3,4	0,3	11,3	11,9	13,9	0,1	-	-10,9	-21,9	-2,2	-0,7
HU	-5,6	-0,2	2,6	0,1	-1,0	-1,4	0,0	-13,2	4,7	3,5	-3,6	-17,6	61,0	46,1	1,7	-	-0,4	1,5	9,4	0,5
MT	17,8	17,9	4,0	30,2	1,3	10,1	п*	п*	16,4	45,3	-0,8	-4,7	-122,6	-630,7	0,1	-	-0,1	0,2	п*	п*
NL	-1,2	-1,0	-0,1	2,1	-0,1	0,8	-1,8	0,0	-0,1	2,6	-0,5	63,9	31,1	27,5	2,3	-	-1,5	-5,1	-21,3	-6,2
AT	0,7	-1,0	1,8	0,4	1,6	1,1	-0,5	0,7	2,8	-0,3	-0,2	-5,9	24,7	56,4	2,4	-	0,5	-0,2	-0,8	-2,3
PL	-0,5	-1,4	-1,2	0,8	1,3	2,4	-2,8	5,7	-0,9	-2,0	-22,7	203,1	163,1	-22,2	8,0	-	0,0	-0,3	-34,4	-14,2
PT	-0,4	0,0	0,3	-0,1	0,1	-1,6	0,0	0,3	1,1	0,7	0,1	8,5	21,2	2,2	0,4	-	15,3	-4,0	-8,5	-10,7
RO	-0,1	1,3	2,3	-8,9	-5,4	-22,5	2,7	-0,2	5,6	2,6	4,6	1,4	-662,5	-277,7	0,3	-	22,7	-4,4	-0,5	-4,2
SI	0,3	-0,1	-7,2	-1,9	6,1	0,1	-0,4	-6,5	0,7	3,6	91,3	-8,7	-137,7	-26,2	-1,2	-	-0,2	2,3	3,6	17,5
SK	-0,4	-0,5	-1,8	-1,0	-0,9	-5,0	-3,9	6,5	-2,6	0,6	-12,3	-29,6	186,5	118,9	-1,0	-	-1,0	-3,1	-20,5	-20,6
FI	1,0	0,7	10,8	18,7	12,3	4,1	3,2	2,0	п*	п*	0,3	6,2	13,2	506,3	-4,7	-	0,3	3,2	-1,9	7,0
SE	0,2	0,5	-1,3	-0,1	-0,9	-3,9	-5,9	-2,8	0,1	1,9	2,0	-3,6	7,7	51,4	3,0		-5,0	-10,7	-8,4	0,5
UK	0,2	-0,1	5,4	0,0	1,8	-1,1	8,6	1,4	5,7	-1,2	8,8	-3,4	-2,5	7,5	0,5	-	9,9	3,9	20,1	8,2
EC	**0,3**	**0,3**	**4,9**	**2,9**	**1,6**	**1,7**	**2,0**	**0,1**	**7,0**	**3,8**	**13,9**	**19,2**	**16,0**	**8,7**	**-0,7**	**-2,3**	**1,2**	**-3,3**	**1,6**	**1,7**

* п — поверително

Таблица 4: Средни стойности на ревизиите за основните статии от финансовата сметка за периода първо тримесечие на 2009 г. — второ тримесечие на 2012 г.

СРЕДНИ СТОЙНОСТИ НА ФИНАНСОВАТА СМЕТКА НА ТРИМЕСЕЧНИЯ ПЛАТЕЖЕН БАЛАНС (в							
ДЧ	ПрИ — в чужбина	ПрИ — в отчитащата икономика	ПИ — активи	ПИ — пасиви	ДИ — активи	ДИ -— пасиви	Фин. дерив.
BE	33,2	1,6	-90,5	-13,2	30,5	8,2	132,4
BG	-182,6	-154,4	59,1	-7,5	-920,6	-45,7	6,7
CZ	-89,4	683,4	-41,4	0,0	-20,2	-1802,9	-14,0
DK	-3,1	180,0	-40,2	-10,9	-4,7	0,7	-14,7
DE	141,7	32,0	-2,5	15,9	45,3	2,8	35,6
EE	38,3	110,3	3,4	66,9	2,3	-94,6	-13,3
IE	47,1	38,2	-35,4	87,9	-14,7	-3,8	18,0
EL	-557,7	-131,7	54,4	0,4	1,2	1,3	-1,1
ES	207,2	48,7	25,0	-3,8	-3,1	-14,7	-29,6
FR	-7,5	-17,6	-30,7	4,5	-29,4	-29,4	-359,2
IT	161,8	-23,7	-156,0	-1,9	-1330,6	11,1	697,3
CY	314,7	296,8	-16,5	-258,3	-170,3	-87,4	-21,6
LV	-36,1	-63,9	-207,3	34,2	-22,3	8,0	10,7
LT	-87,5	188,9	-3,3	-29,9	73,9	3,7	-16,7
LU	-142,3	64,8	-8,5	-14,6	79,1	-0,1	1721,6
HU	-84,9	52,4	46,2	4,0	-2,0	33,4	-2,8
MT	-9,1	-101,3	-5,1	-49,4	0,2	2,1	-3,2
NL	-51,7	121,8	-5,3	10,1	-257,4	34,7	14,8
AT	114,9	52,7	-2,7	5,9	-7,3	16,8	-225,7
PL	275,5	-34,4	-50,4	1,2	66,1	-17,5	-2,3
PT	-364,4	-94,3	-15,2	39,8	-39,5	-14,5	-9,4
RO	473,5	-131,2	-167,0	-18,5	-41,3	42,5	40,1
SI	-23,5	35,3	5,3	12,0	-20,3	43,8	-2028,6
SK	16,3	64,0	98,6	15,0	-25,3	82,9	-0,4
FI	249,3	-140,1	4,9	20825,7	9,9	-3,1	23,7
SE	87,6	-51,4	7,2	17,1	-148,4	-34,1	-38,2
UK	-3,6	32,6	159,9	8,8	1,5	87,6	-14,4
ЕС	**35,2**	**9,0**	**4,0**	**-32,1**	**-3,7**	**10,9**	**70,5**

Графика 1: Разлики между първите и окончателните оценки на текущата сметка на ЕС-27 за периода първо тримесечие на 2005 г. — второ тримесечие на 2012 г., в милиони евро

6. АКТУАЛНОСТ И НАВРЕМЕННОСТ

Навременността измерва спазването на определените с Регламента относно ПБ срокове за предаване на данните. В таблица 5 се анализира навременността на статистиката на платежния баланс. От нея става ясно, че с много малко изключения държавите членки са успели да спазят сроковете за всички набори от данни.

Актуалността може да се измери и като разминаването между отчетния период, обхванат от наборите данни, и момента, в който данните се предоставят на крайните ползватели. Понастоящем данните за ПБ се изпращат на Евростат 90 дни след края на отчетния период. В изменения Регламент относно ПБ са взети предвид исканията на ползвателите за по-актуални статистически данни, като периодът на отчитане се намалява от сегашните 90 дни на 85/82/80 дни, считано съответно от 2014/2017/2019 г. нататък.

Таблица 5: Навременност на предаването на данни

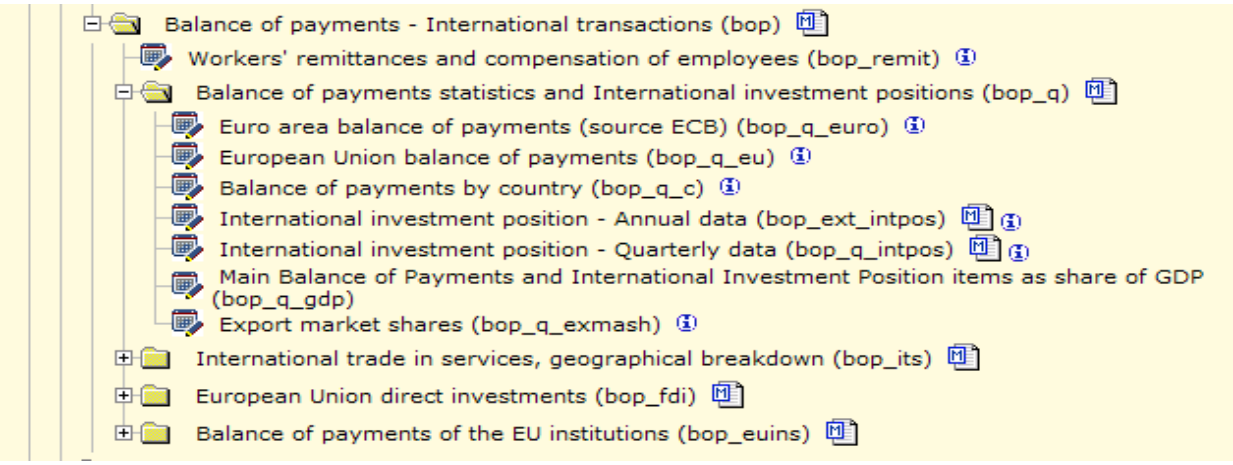
	Евро индикатори*	**Тримесечен платежен баланс***	**Международна търговия с услуги**	**Преки чуждестранни инвестиции — потоци**	**Преки чуждестранни инвестиции — наличности**
Краен срок:	***отчетен период + 2 месеца***	***отчетен период + 3 месеца***	***отчетен период + 9 месеца***	***отчетен период + 9 (или 21) месеца****	***отчетен период + 9 (или 21) месеца****
Белгия	-1	-1	0	-3	24
България	-10	-13	0	-2	-2
Чешка	-2	-9	-8	11	-6
Дания	-16	-8	0	-3	-3
Германия	-7	-6	-3	-5	-17
Естония	-1	-20	-35	-21	-21
Ирландия	-4	-5	-17	-2	-2
Гърция	-7	-4	-2	-4	-3
Испания	0	-2	-1	-2	-2
Франция	-3	-3	0	-3	-3
Италия	-1	-4	0	0	0
Кипър	0	-1	-1	-3	-3
Латвия	0	-23	-25	-27	-27
Литва	-2	-5	0	-2	-2
Люксембург	-9	-2	-1	-3	0
Унгария	-3	-1	0	-2	-2
Малта	0	-4	-10	-3	-3
Нидерландия	-15	-9	-3	-5	-3
Австрия	-3	-4	-4	-58	-58
Полша	0	-2	-3	-3	-2
Португалия	-5	-6	-7	-10	-10
Румъния	-1	-6	-2	-4	-4
Словения	-16	-17	-86	-30	-30
Словакия	0	0	0	-5	-5
Финландия	-4	-12	-7	-9	-9
Швеция	-2	-9	-1	-2	-2
Обединеното	0	1	-1	-2	-2

* В случая с евро индикаторите и тримесечния платежен баланс — средната навременност при четири предавания на данни (трето тримесечие на 2011 г. — второ тримесечие на 2012 г.).
По отношение на ПЧИ (както за потоците, така и за наличностите) съществуват две отделни искания за данни, като всяко има различен краен срок 9 месеца и 21 месеца след края на отчетния период. И двата набора от данни обаче трябва да бъдат предадени на същата дата, т.е. в края на септември.

7. ДОСТЪПНОСТ И ЯСНОТА

Данните относно ПБ за държавите членки от ЕС-27 са с осигурен безплатен достъп от уебсайта (европейска база данни) на Евростат на адрес: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database.
Те са организирани, както е показано на фигура 1.

Фигура 1: Данни относно ПБ, достъпни за всички ползватели в интернет

Както количеството, така и степента на детайлност на данните относно ПБ, разпространявани онлайн, неотклонно растат във времето. Редовното разпространение на данни за паричните преводи от работници започна през февруари 2010 г. Поради нарастващия интерес към националните данни за ПБ и МИП, през 2011 г. започна разпространението на по-дълги динамични редове, по-задълбочени географски разбивки и по-изчерпателни таблици. През 2011 г. бяха създадени нови таблици, отнасящи се до основните статии от платежния баланс и международната инвестиционна позиция като дял от БВП“, а също и до експортните пазарни дялове, и започнаха да се разпространяват тримесечни данни за международната инвестиционна позиция. През април 2013 г. Евростат започна да разпространява по-детайлна информация, свързана с финансовия отчет за тримесечния платеж баланс.

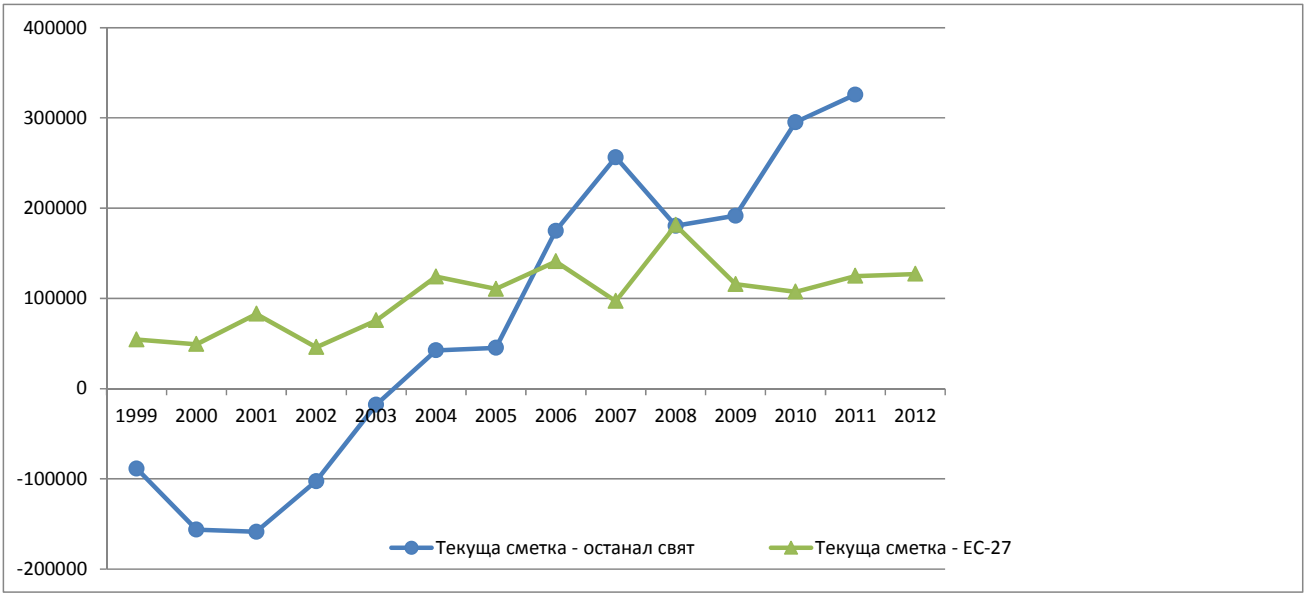
8. СЪПОСТАВИМОСТ

„Съпоставимостта“ се отнася до наблюдаваните различия, когато статистическите данни за една и съща област се сравняват между географските зони или за период от време.

В отчета за качеството на статистиката на ПБ съпоставимостта в географско отношение се измерва, като се разглеждат асиметриите. Евростат редовно предоставя таблици с най-често срещащите се асиметрии за всяка държава и статия и насърчава държавите да отстраняват пораждащите ги проблеми посредством двустранни контакти и обмен на по-подробна информация. Беше създадена и Мрежата за преки чуждестранни инвестиции (ПЧИ) с цел обмен на данни за двустранните ПЧИ и с времето се очаква тя да доведе до намаляване на асиметриите при ПЧИ.

На графика 2 са сравнени асиметриите в рамките на ЕС-27 и по отношение на останалия свят. Въпреки че асиметриите в рамките на ЕС-27 в никакъв случай не са незначителни (те представляват 0,8 % от БВП на ЕС), от 2004 г. насам нивото им е стабилно. Различните инициативи, които Евростат предприема за решаване на проблема с асиметриите в ПБ на ЕС-27 видимо дават резултат.

Графика 2: Асиметрии в рамките на ЕС-27 и по отношение на останалия свят, общо за текущата сметка, 1999—2012 г., в милиони евро

9. СЪГЛАСУВАНОСТ

Съгласуваността разглежда доколко пригодни са статистическите данни, изготвени за различни цели. В отчета за качеството на статистиката на ПБ този компонент се измерва, като се разглежда както вътрешната съгласуваност (спазването на правилата за интегритет, съгласуваност между тримесечните и годишните данни и съгласуваност по отношение на размера на грешките и пропуските), така и външната съгласуваност (съгласуваност между данните за ПБ и сходни данни от различни статистически рамки). Редовно се следи външната съгласуваност между данните за стоките в ПБ и статистиката за външната търговия (СВТ) (изготвяна от Интрастат и Екстрастат).

9.1. Вътрешна съгласуваност

Вътрешната съгласуваност се измерва, като се разглеждат стойностите на нето грешките и пропуските. Нето грешките и пропуските представляват уравняваща сметките остатъчна статия. Понякога грешките при съставянето се компенсират взаимно. Поради това невинаги размерът на уравняващата статия указва цялостната точност на отчета.

Нето грешките и пропуските се наблюдават стриктно от изготвящите статистиката на ПБ — високите стойности или постоянното повишаване са признак за проблеми в системата за изготвяне, които трябва да бъдат установени и решени.

В таблица 6 е представена средната относителна грешка, отчетена от държавите членки за периода 2009—2011 г. Тя се равнява на усреднената абсолютна стойност на нето грешките и пропуските през въпросния период (измерена като дял от средната стойност на кредитите и дебитите по текущата сметка), отчетени в тримесечния платежен баланс на държавите членки. За периода 2009-2011 г. пет държави-членки (Италия, Дания, Швеция, Финландия и Ирландия) са отчели стойност от около 10 % по този показател. В сравнение с периода 2008-2010 г., размерът на грешките и пропуските е намалял слабо в България, Финландия и

Швеция. В Италия стойностите на грешките и пропуските остават високи и се дължат на преминаването към напълно нова система за събиране и съставяне на данни.

Таблица 7 показва относителния общ сбор на грешките и пропуските, който се изчислява за всеки един от периодите, като натрупаната сума от грешки и пропуски се разделя на общата текуща сметка (сумата от кредитите и дебитите). Този показател позволява да се оцени устойчивостта на знака на грешките и пропуските, показвайки по-ниски стойности при онези държави членки, при които грешките и пропуските варират по знак, което е показателно за това, че грешките и пропуските не са систематични. През 2011 г. пет държави членки (Дания, Италия, Полша, Словакия и Финландия) са отчели стойност над 10% по този показател.

Таблица 6: Средна относителна грешка за периода 2009—2011 г.

Белгия	1%	**Франция**	8%	**Австрия**	4%
България	6%	**Италия**	12%	**Полша**	5%
Чешка	2%	**Кипър**	3%	**Португалия**	2%
Дания	10%	**Латвия**	2%	**Румъния**	5%
Германия	4%	**Литва**	1%	**Словения**	2%
Естония	2%	**Люксембург**	0%	**Словакия**	4%
Ирландия	9%	**Унгария**	2%	**Финландия**	9%
Гърция	3%	**Малта**	4%	**Швеция**	10%
Испания	3%	**Нидерландия**	4%	**Обединеното**	4%

Таблица 7: Кумулирани относителни грешки и пропуски, 2011 г.

Белгия	1%	**Франция**	3%	**Австрия**	0%
България	9%	**Италия**	-12%	**Полша**	-17%
Чешка	-4%	**Кипър**	2%	**Португалия**	-2%
Дания	-19%	**Латвия**	4%	**Румъния**	-4%
Германия	4%	**Литва**	0%	**Словения**	0%
Естония	-1%	**Люксембург**	0%	**Словакия**	-12%
Ирландия	-5%	**Унгария**	-5%	**Финландия**	-19%
Гърция	-2%	**Малта**	7%	**Швеция**	-1%
Испания	-2%	**Нидерланди**	-4%	**Обединеното**	0%

9.2. Външна съгласуваност

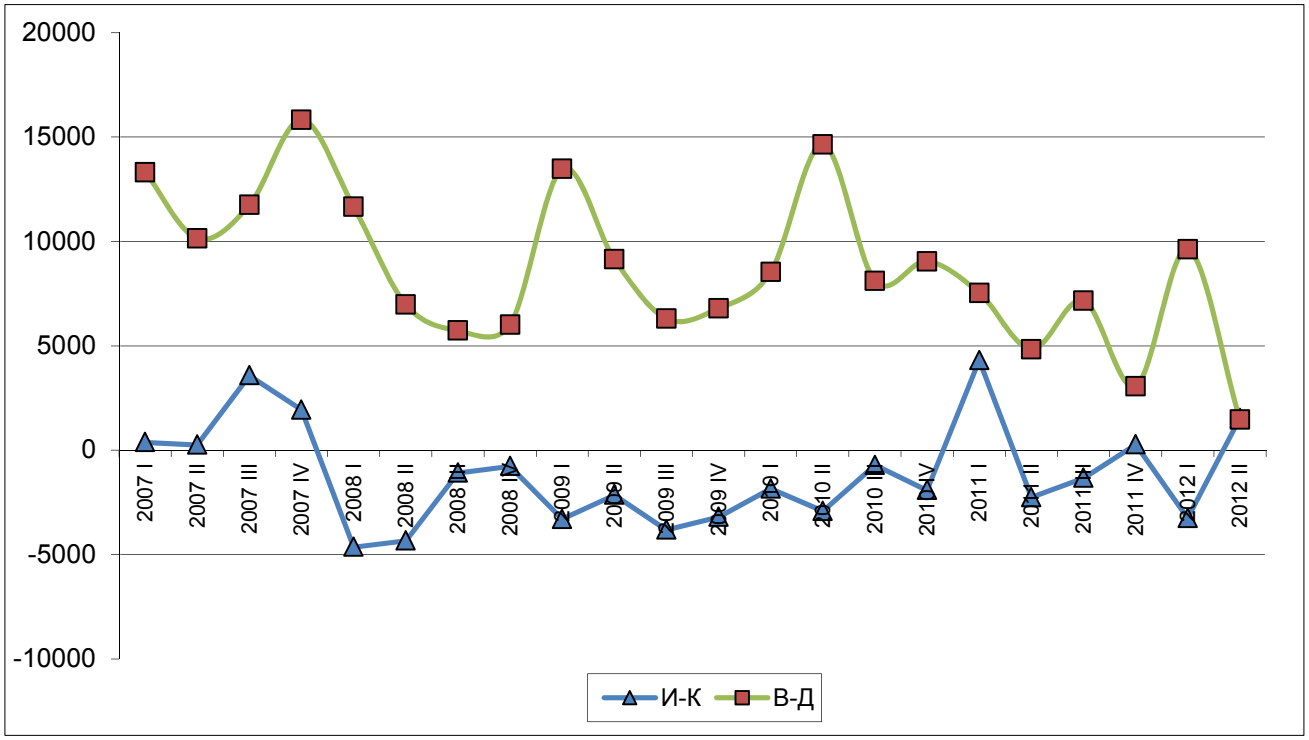
Външната съгласуваност касае съгласуваността между данните за ПБ и сходни данни от различни статистически рамки.

Евростат редовно следи външната съгласуваност при данните за стоките, отчетени в ПБ, и в статистиката за външната търговия (СВТ). При сравнението на двата набора от данни следва да се вземат предвид разликите в методологията между статистиката на ПБ и СВТ. Основните разлики са свързани с факта, че при ПБ се изисква смяна на собствеността, за да се отчете

дадена операция, докато при СВТ се отчита физическото преминаване на стоки през граница, както и с различните методи за оценка[12]. Пример за такава разлика е начинът, по който се третира немонетарното злато, чиято собственост се сменя, без то да се транспортира физически до държавата на новия собственик. То не се включва в СВТ, но е част от ПБ.

Цялостната съгласуваност между данните в СВТ и тези в ПБ може лесно да се оцени, като се разгледа динамичният ред за разликите между стойностите на кредитите/износа и дебитите/вноса, налични и в двете статистически рамки, както е показано на графика 3 за агрегата за ЕС-27. През последните години съгласуваността между данните за стоките в ПБ и СВТ се е подобрила и разликата се е стабилизирала на сравнително ниски нива.

Графика 3: Стоки — разлика между СВТ и ПБ, партньори от ЕС-27 и извън Е-27

10. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

С влизането в сила на Регламента относно ПБ се засили хармонизирането на статистиката на платежния баланс в целия ЕС и се разшири достъпността на данните за ползвателите.

От настоящия работен документ става видно, че като цяло данните, изисквани от Евростат в съответствие с Регламента относно ПБ, се отчитат своевременно от всички държави членки. Количеството данни за ПБ, с което крайните ползватели вече разполагат, е много по-голямо от това, което бе възможно да се получи в края на 90-те години на 20-и век — сега са налични по-подробни данни за операциите и географските разбивки, подобриха се честотата и актуалността на данните и бяха създадени по-дълги динамични редове за целите на икономическия анализ. По-широко се използва прогнозирането, което повишава значението

[12] Вносът/дебитите се оценяват на база *франко борд* (f.o.b.) в ПБ, а в СВТ – на база *стойност, застраховка и навло* (c.i.f.).

на отчетите за качеството, които дават възможност редовно да се следят стабилността и съгласуваността на тези данни.

Вследствие на финансовата криза данните както за ПБ, така и за МИП са обект на повишено внимание от страна на ползвателите. Евростат и изготвящите националната статистика полагат всички възможни усилия, за да гарантират, че данните за ПБ и МИП отговарят напълно на нуждите на широкия кръг от ползватели.

Следващата процедура за оценка на качеството на статистическите данни за платежния баланс ще започне през януари 2014 г.